

Korányi Sándorról- egy követője

A magyar belgyógyászat nagy mestere volt Korányi Sándor, híres orvos család sarja. Korányi Sándor halhatatlan fölfedezése, a fagyáspontcsökkenés klinikai vizsgálóeljárásá váló fejlesztése volt. A módszer gépesített változata (az ozmometria) pedig ma a klinikai orvostudomány és a gyógyszerészet egyik leggyakoribb laboratóriumi eljárása. Ozmometriával ma már nagyon könnyű utána vizsgálni, amit Korányi Sándor a fagyáspontcsökkenéssel megállapított, hogy az egészséges vese széles tartományban tudja változtatni a vizelet töménységét, de a beteg vese elveszti ezt a képességet. Mit alkotott volna Korányi Sándor, ha ozmometer már az ő idejében is létezett volna?

Korányi Sándor klinikájának 3 híres adjunktusa volt, akik az Európa szerte ismert, nagy klinikáink vezetői lettek és így maguk is iskolák alapítói voltak: Rusznyák István, Hajnal Imre és Hetényi Géza. Rajtuk kívül még sok Korányi tanítvány dolgozott ott: Magyar Imre, Mosonyi László Ratkóczy Nándor, Baráth Jenő, Korányi András professzorok és még sokan mások. Belátható, hogy a mai magyarországi belgyógyászok jó része valóban Korányi tanítvány. „

A Nobel-díjra is felterjesztett kiváló magyar belgyógyász és vesetudós Korányi Sándor generációkon át ihletője, sok nemzetközi hírnévre szert tevő magyar orvos pályafutásának. Korányi Sándor 70 éve halott, de olyan mintha élne és fogná a kezünket. Irányt mutat a mindennapi orvoslásban, a nephrologiai kutatásban és az emberi tartásban egyaránt.

Korányi Sándor nem volt megalkuvó alkat. Erkölcsi elveihez szigorúan ragaszkodott. Elháríthatatlanul, bár fájdalommal megbuktatta a nem kellően felkészült rokongyereket is. Igazi emberbarát volt, nem tett különbséget szegény és gazdag között. Nem használta ki az orvostudományban elért magas rangját pénzszerzésre, Korányi Sándornak sokszor kínos volt kérnie (elfogadni) a honoráriumot. Nem nézte le kollégáit, de a teljesítést megkövetelte tőlük. Türelmes volt, megadta a lehetőséget a kibontakozásra, de nem tűrte a pontatlanságot, és a nem tehetséges munkatársait előbb-utóbb eltanácsolta. Emberségére jellemzően azonban előbb megfelelő álláshoz juttatta őket. A jókat viszont segítette, tanítással, képzéssel, külföldi mesterekhez küldéssel. Csöndes szenvedéllyel viszonyult a tudományához és az orvosláshoz, a betegek érdekeit őszintén a szívében viselte.

„Korányi megrendíthetetlenül hitt a tudomány fejlődésében, elvetette a terápiás nihilizmust - ez is lehetett a Korányi-iskola és a Korányi család által alapított 70 évig működő klinika sikerének titka.

A híres magyar orvosdinasztia sarja, Korányi Sándor megélte a mélységet és magasságot is. Báro Korányi Sándor arisztokrata születésű, családi címerében (1. ábra) Familia Korányi de Tolcsva szerepel. Főrendként, mint a felsőház tagja, bepillantása és beleszólása volt az ország ügyeibe és orvosként is mindent elért, amit csak Magyarországon orvos elérhetett. Aztán bealkonyodott klinikáját bezárták, iskoláját feloszlatták, tanítványait szélnek eresztették. 1944. április 12-én, három héttel azután, hogy a náci csizmák Magyarországot letaposták, kedvenc tanítványa, bátor adjunktusa Haynal Imre búcsúztatta a Nemzeti Sírkertben : „Amíg lesz magyar klinika és magyar egyetem, Korányi Sándornak, mint a legjobbak egyikének emléke mindig élni fog.” (2. ábra).

Korányi Sándor 70 éve halott, de a közelmúltban, 2012-ben még életben volt egy olyan francia tudóstársa, akivel korábban személyesen is találkozott. Gábrriel Richet professzor ekkor 97 éves volt. Richet nagyon nagyra becsülte Korányi Sándort. Egy Korányiról szóló előadását a következőképpen fejezte be: ”Ki is tudná elfelejteni Korányit. Büszke vagyok rá, hogy emlékének tisztelettel hódolhattam.” Korányi Sándor másik világhírű kortársa Volhard volt. Őt tartották korukban a „vesepápának”. Volhard volt az, aki 1938-ban Buenos Airesben egy kongresszuson kijelentette, hogy a „veseelégtelenség koncepciójának felfedezője: Korányi Sándor”. Emiatt Korányi Sándort (több ízben) Nobel-díjra is felterjesztették, de a díjat nem ő kapta meg. *Wolf* amerikai szerző 6 évvel Korányi Sándor halála után, 1950-ben megjelentetett könyvében ismerteti a magyar tudós munkásságát. Idézi 2 nagy terjedelmű németnyelvű cikkét és koncepcióját *a csökkent vizeletkoncentráló működésről*. Kiemeli, hogy Korányi Sándor szerint szomjazásban **az ép vese megőrzi** a vér fagyáspontcsökkenését^o $-0,56 \text{ } ^\circ\text{C}$ -nak, (ami mai terminológiával 300 mOsm-nak felel meg), és **variálja** a vizelet fagyáspontcsökkenését $-1,3 \text{ } ^\circ\text{C}$ _ és $2,2 \text{ } ^\circ\text{C}$ között, (mai terminológiával 600 mOsm és 1200 mOsm között). **A beteg vese nem képes erre.**

Egyetemista és fiatal orvos koromtól kezdve a vese élettani működéseivel kívántam foglalkozni. Korányi Sándor vizsgálatait behatóbban ez óta tanulmányozom. Érdeklődésemet akkoriban különösen felkeltette *Rusznay István* Orvosi Hetilapban megjelent cikke, melyben Korányi Sándor vizsgálatai mellett *Homer Smith* kutatásainak eredményeivel foglalkozott. *A továbbiakban leginkább a vese koncentráló mechanizmusának működését tanulmányoztam azok munkáinak felhasználásával akik Korányi Sándor művét továbbfejlesztették*

(Wirz,Hargitay és Kuhn). Ezek hatására hazánkban először 1960-ban a Magyar Belgyógyász Kongresszuson ismertetem *Hammer Sarolta* társszerzőmmel együtt az ozmolalitást alkalmazó („szabad víz clearance”) humán vizsgálataimat. Ma már nagyszámú vese-orvos (nephrologus) működik hazánkban, a Magyar Nephrologusok Társaságába tömörülve. Hasonlóan azokhoz, akik a testvértársaságokban (Magyar Hypertonia Társaság, Magyar Belgyógyász Társaság, Magyar Kardiologiai Társaság stb.) tevékenykednek, és akik valamennyien Korányi Sándort példaképként kívánják követni.

Prof.Dr. Radó János egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia Doktora

1. ábra.

A Korányi családi címer

2. ábra

2013. április 12.-én a Magyar Nephrologia Emléknapján a *megemlékezők* Korányi Sándor sírjánál a Nemzeti Sírkertben